

Kulturvanor i Sverige 2019

Kulturfakta 2020:4

Postadress: Box 1001, 405 21 Göteborg

Besöksadress: Södra Vägen 54

Telefon: 031-395 20 00

E-post: info@kulturanalys.se

Webbplats: www.kulturanalys.se

© Myndigheten för kulturanalys 2020

Omslag: Unsplash, Felix Mooneeram

Formgivning: Bazooka

Myndigheten för kulturanalys

Kulturvanor i Sverige 2019

Kulturfakta 2020:4

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
Inledning	6
Data från SOM-institutet vid Göteborgs universitet	6
Museer, utställningar, natur- och kulturarv	9
Scenkonst och musik	12
Gå på bio och se på film	15
Bibliotek, läsa och lyssna på böcker	18
Eget skapande och utövande	22
Eget skapande: foto/film, handarbete/hantverk, tecknat/målat och skrivit	23
Eget utövande: dansat, sjungit, spelat och studiecirkelar	25
Avslutande kommentarer	27
Kulturvanor i förändring?	27
De vanligaste kulturaktiviteterna 2019	28
Skillnader i invånarnas kulturvanor	28
Referenser	32
Bilaga: Frekvenstabeller	33

Förord

Myndigheten för kulturanalys publicerar regelbundet rapporter om invånarnas kulturvanor. Kulturanalys samarbetar med SOM-institutet vid Göteborgs universitet, som i sina årliga enkätundersökningar ställer frågor om kulturaktiviteter. I denna rapport presenteras resultaten från 2019 års datainsamling. Resultaten omfattar således inte konsekvenserna av Corona-pandemin för invånarnas kulturvanor under 2020.

Studier av kulturvanor är ett viktigt stöd för kulturpolitik på olika nivåer, dels för att belysa läget i relation till de kulturpolitiska målen, dels för att få en förståelse för vilka faktorer som har betydelse för delaktighet i kulturlivet. I flera av Kulturanalys tidigare rapporter har analysen fördjupats för att belysa övergripande mönster, trender och betydelsen av bakgrundsfaktorer som kön, ålder, boendeort och socioekonomiska faktorer.

Göteborg i november 2020

Jenny Johannisson

Tillförordnad myndighetschef

Sammanfattning

Myndigheten för kulturanalys presenterar i denna rapport invånarnas kulturvanor utifrån SOM-undersökningen 2019 samt synliggör förändringar över tid.

De vanligaste kulturaktiviteterna 2019

Kulturaktiviteter som man kan göra själv hemma var vanligare än besöksaktiviteter: den vanligaste kulturaktiviteten var att se på film, vilket 92 procent gjorde minst en gång om året, följt av att 82 procent läste någon bok. Populära besöksaktiviteter var att gå på bio (68 procent under det senaste året), besöka historiska sevärdheter (63 procent) och besöka museer och bibliotek (55 procent).

Skillnader i invånarnas kulturvanor

Det finns tydliga skillnader i invånarnas kulturvanor. I korthet är kvinnor mer kulturaktiva än män och storstadsbor nyttjar kulturutbudet mer än boende på landsbygden. Personer med hög utbildning ägnar sig åt kultur i större utsträckning än personer med låg utbildning, inte bara vad gäller besöksaktiviteter utan även eget skapande och utövande. Kultur engagerar alla åldrar och eget skapande är åldersöverskridande. Däremot ägnar sig äldre mer åt traditionella kulturaktiviteter såsom att läsa böcker eller gå på teater och utställningar, medan yngre i större utsträckning går på bio, besöker bibliotek och själva utövar kultur.

Kulturvanor i förändring?

Resultaten visar att fram till år 2019 har kulturvanorna kännetecknats av stabilitet snarare än förändring. I vilken utsträckning invånarna ägnar sig åt att gå på utställning, dansföreställning, läsa böcker samt att själva skapa och utöva kultur förändras inte nämnvärt över tid. Ett fåtal kulturaktiviteter minskar långsamt över tid, såsom att besöka bibliotek, gå på och spela teater, medan andra kulturaktiviteter ökar över tid, såsom att besöka museer, gå på bio eller konserter och lyssna på ljudböcker.

Inledning

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) publicerar regelbundet rapporter om invånarnas kulturvanor. Kulturanalys samarbetar med SOM-institutet vid Göteborgs universitet, som i sina årliga enkätundersökningar ställer frågor till invånare mellan 16 och 85 år bland annat om deras kulturaktiviteter. I denna rapport presenteras resultaten från 2019 års datainsamling.

Rapporten har ett nytt upplägg jämfört med tidigare år och kulturaktiviteterna presenteras uppdelade mellan olika konst- och kulturområden: museer och utställningar, scenkonst och musik, bio och film, bibliotek och läsning, samt eget skapande och utövande. För varje konst- och kulturområde presenteras statistik om kulturaktiviteterna för 2019, samt synliggör förändringar över tid. Dessutom presenteras skillnader mellan kvinnor och män, olika åldersgrupper och utbildningsnivåer samt stad och land.

Rapporten är deskriptiv till sin karaktär och gör inte anspråk på att kunna uttala sig om samband, orsak eller verkan. Kulturanalys har i tidigare rapporter använt mer avancerade statistiska metoder och belyst mer övergripande kulturvanor, mönster och trender.

Data från SOM-institutet vid Göteborgs universitet

Data till Kulturanalys rapporter om kulturvanor samlas in av SOM-institutet vid Göteborgs universitet, som årligen genomför frågeundersökningar med syfte att belysa hur svenska folkets vanor och attityder förändras över tid. Nedan beskrivs i korthet SOM-undersökningens undersökningsdesign, svarsfrekvens och representativitet. En utförlig metoddokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2019 finns tillgänglig på institutets hemsida.¹

Datainsamling, urval och svarsfrekvens

Datainsamlingen pågick mellan september och december 2019 och enkäten skickades främst ut som brev, men respondenterna kunde även fylla i enkäten på internet. Undersökningen skickades ut till ett urval av invånare mellan 16 och 85 år; totalt ingick 21 000 personer 2019. Det totala urvalet delades in i sex jämnstora grupper som besvarade olika versioner av SOM-undersökningens formulär. Frågorna om kulturvanor ställdes i formulär 1 och 6.

¹ SOM-institutet 2020a; Falk, Sandelin & Weissenbilder 2020.

10 068 personer besvarade enkäten, vilket motsvarar en nettosvarsfrekvens på 49 procent. Totalt har drygt 1 600 personer besvarat frågorna om kulturvanor, men antalet svarande varierar mellan frågorna.²

Den demografiska representativiteten i svarsgruppen är överlag god, dock ej för de yngre åldersgrupperna. Detta är bra att ha i åtanke när vi presenterar resultat för kulturvanor uppdelat på olika åldersgrupper.

Frågor om kulturvanor och bakgrundsvariabler

Frågor och svarsalternativ

De flesta frågor om kulturvanor är formulerade enligt följande: *"Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?"*. I denna rapport använder vi benämningen "under det senaste året".

Svarsalternativen är *"Ingen gång"*, *"Någon gång under de senaste 12 månaderna"*, *"Någon gång i halvåret"*, *"Någon gång i kvartalet"*, *"Någon gång i månaden"*, *"Någon gång i veckan"*, *"Flera gånger i veckan"*.

I denna rapport presenterar vi huvudsakligen resultat för "minst någon gång under det senaste året", det vill säga vi summerar för sex av ovanstående sju svarsalternativ förutom *"Ingen gång"*. För mer frekventa kulturvanor, såsom att se på film eller eget skapande och utövande, presenterar vi även resultat för "minst någon gång i månaden" samt för "läst någon bok minst varje vecka". Beträffande frekvensen av olika kulturvanor presenterar vi resultaten uppdelade på antal tillfällen, men även här summerar vi olika svarsalternativ och presenterar resultat för exempelvis "ingen gång", "någon/flera gånger i kvartalet", "senaste året".

Enkäten i sin helhet hittas på SOM-institutets hemsida.³

Bakgrundsvariabler: kön, ålder, utbildning, stad och land

I denna rapport presenteras resultat uppdelade efter kön, åldersgrupper, utbildningsnivåer, stad och land. Kulturanalys har i en tidigare rapport konstaterat att dessa bakgrundsvariabler är särskilt betydelsefulla för förståelsen av skillnader i invånarnas kulturvanor.⁴

I SOM-undersökningarna ställs en fråga om juridiskt kön, det vill säga kvinna och man. Vidare ställs en fråga om ålder, och vi presenterar resultaten uppdelade på fyra åldersgrupper: 16–29 år, 30–49 år, 50–64 år och 65–85 år.

² Falk 2020.

³ SOM-institutet 2020b.

⁴ Myndigheten för kulturanalys 2017.

När det gäller utbildningsnivå, avser "Låg" grundskola eller motsvarande, "Medel" avser utbildning utöver grundskola, men ej högskola/universitet, och "Hög" avser studier vid högskola/universitet (med eller utan examen).

Avslutningsvis presenterar vi resultat för stad och land, mer precist för alternativen "Landsbygd", "Mindre tätort", "Större tätort/stad" samt "Storstad", och här har SOM-institutet kompletterat med SCB registerdata för boende i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Det finns även data för ytterligare uppdelningar av kulturvanor per region, subjektiv klass, hushållsinkomst, hälsa och livstillfredsställelse⁵, men dessa presenteras ej i denna rapport.

⁵ Falk 2020.

Museer, utställningar, natur- och kulturarv

Resultat i korthet

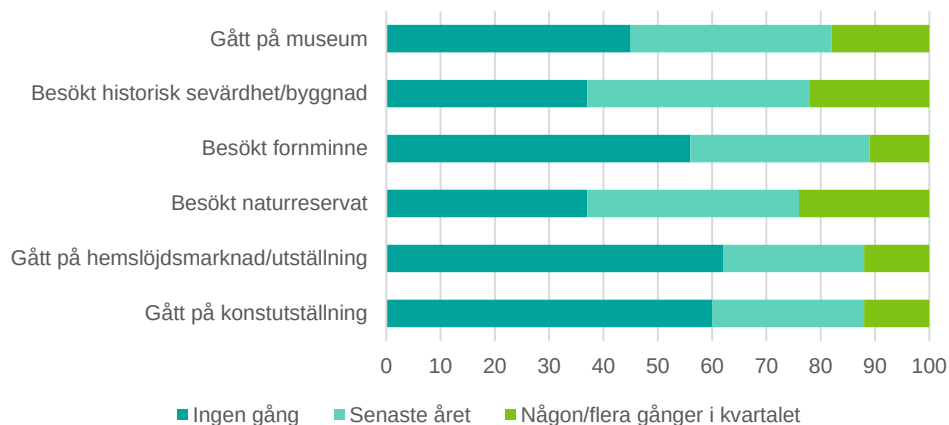
- 55 procent gick på museum 2019.
- 63 procent besökte historiska sevärdheter 2019.
- 44 procent besökte fornminnen 2019.
- 63 procent besökte naturreservat 2019.
- 38 procent gick på hemslöjdsmarknad/utställning 2019.
- 40 procent gick på konstutställning 2019.
- Kvinnor gick i större utsträckning på utställningar än män, medan andelen män som besökte historiska sevärdheter och fornminnen var högre än andelen kvinnor.
- Personer med hög utbildning besökte i större utsträckning museer, utställningar och historiska sevärdheter än personer med lägre utbildningsnivå.
- Museer, konstutställningar och historiska sevärdheter var mest populära i storstäder, medan lika många gick på hemslöjdsmarknader/utställningar på landsbygden som i storstäderna.
- Personer som bor på landsbygden besökte i större utsträckning fornminnen än invånare i tätorter och städer.
- Andelen som går på museum har ökat med 22 procent de senaste 10 åren, men minskar dock något jämfört med rekordåret 2015.
- Andelen som går på hemslöjdsmarknad/utställning varierar över tid.

Tabell 1. Besöksvanor museer, utställningar, natur- och kulturarv 2019 uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent.

	Museum	Historisk sevärdhet	Forn- minne	Natur- reservat	Hemslöjds- marknad/ utställning	Konst- utställning
Samtliga	55	63	44	63	38	40
Kön						
Kvinna	56	62	38	62	47	44
Man	54	64	49	64	29	35
Ålder						
16–29 år	54	62	38	66	33	32
30–49 år	67	75	47	74	37	39
50–64 år	50	63	45	62	40	38
65–85 år	49	55	42	54	39	45
Utbildning						
Låg	32	38	27	42	26	22
Medel	51	63	44	63	36	36
Hög	71	75	50	73	47	54
Stad och land						
Landsbygd	42	58	48	61	43	26
Mindre tätort	46	58	44	61	36	30
Större tätort/ stad	57	63	43	64	36	41
Storstad (Stockholm/ Göteborg/ Malmö)	70	75	44	66	43	55

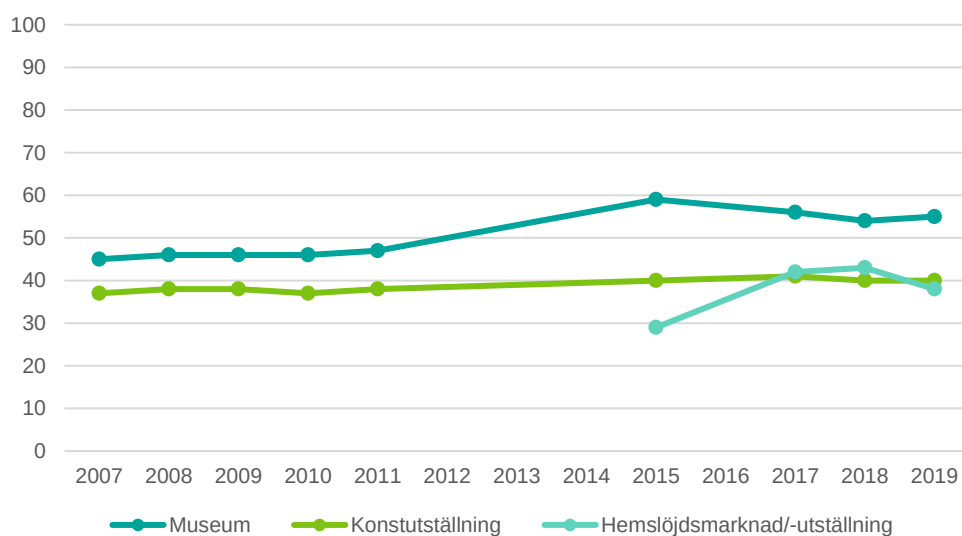
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 1. Besöksvanor till museer, utställningar, natur- och kulturarv 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 2. Besöksvanor till museer, utställningar, natur- och kulturarv 2007–2019, andel i procent.

Kommentar: Resultaten avser besök minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 2012–2014 samt 2016. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2007–2019.

Scenkonst och musik

Resultat i korthet

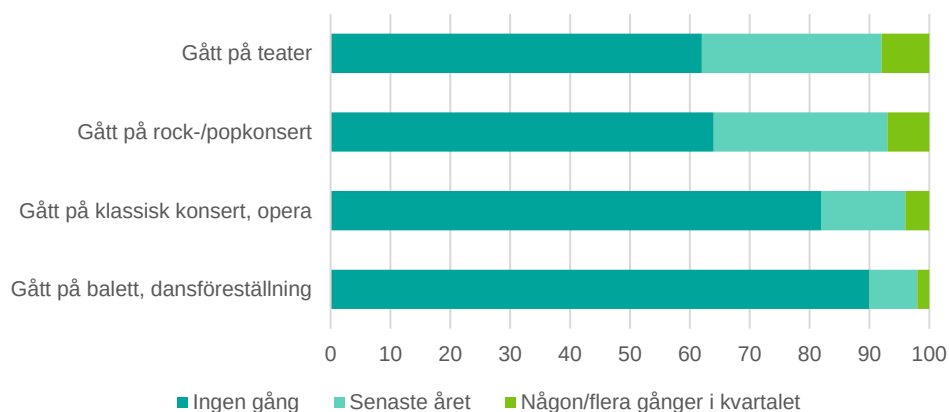
- 38 procent gick på teater 2019.
- 36 procent gick på rock/popkonsert 2019.
- 18 procent gick på klassisk konsert eller opera 2019.
- 10 procent gick på dansföreställning 2019.
- Färre än 10 procent gick på föreställningar och konserter flera gånger om året.
- Kvinnor gick i större utsträckning på teater och dans än män.
- Personer med hög utbildning gick i större utsträckning på föreställningar och konserter än personer med lägre utbildningsnivå.
- Föreställningar och konserter var mest populära i storstäder.
- Äldre personer gick i större utsträckning på teater än yngre, medan dans och konserter var vanligast i åldersgruppen 30–49 år.
- Andelen som går på konsert ökar över tid, medan andelen som går på teater minskar något.

Tabell 2. Gått på teater, dans och konsert 2019 uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent.

	Teater	Dans	Rock/pop konsert	Klassisk konsert/opera
Samtliga	38	10	36	18
Kön				
Kvinna	46	14	35	
Man	29	6	37	
Ålder				
16–29 år	33	11	41	
30–49 år	37	15	49	
50–64 år	38	7	42	
65–85 år	41	8	18	
Utbildning				
Låg	25	4	16	
Medel	34	9	36	
Hög	51	15	46	
Stad och land				
Landsbygd	30	7	33	
Mindre tätort	34	7	33	
Större tätort/stad	38	9	36	
Storstad (Stockholm/ Göteborg/ Malmö)	48	18	45	

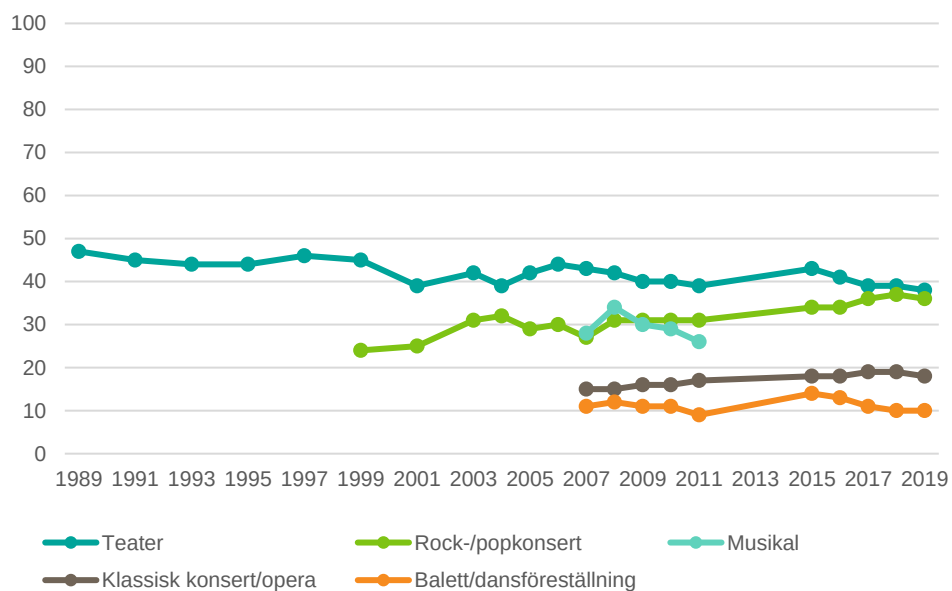
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 3. Gått på teater, dans och konsert 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 4. Gått på teater, dans, konsert och musikal 1989–2019, andel i procent.

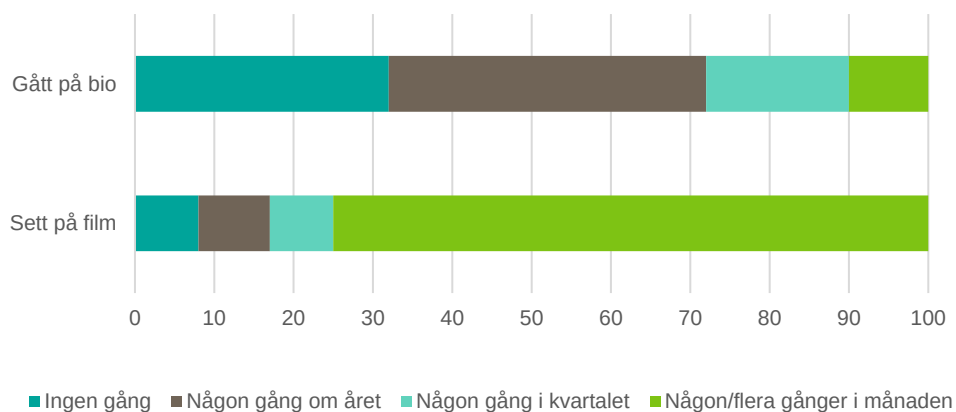
Kommentar: Resultaten avser besök minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 2012–2014. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

Gå på bio och se på film

Resultat i korthet

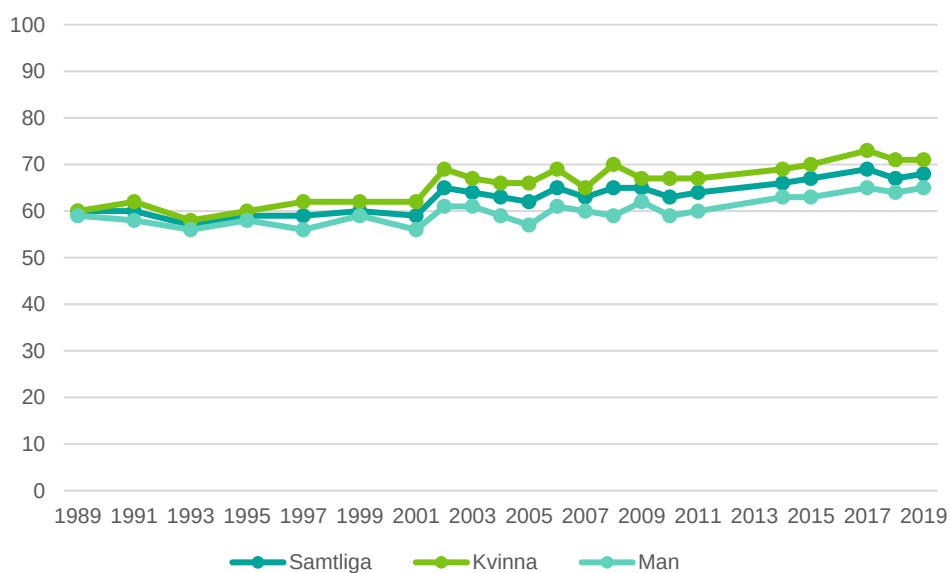
- 92 procent såg på film 2019 och 75 procent gjorde det minst en gång i månaden.
- 68 procent gick på bio 2019 och 28 procent gjorde det flera gånger under året.
- Fler går på bio över tid, andelen ökar med 13 procent de senaste 30 åren och med fem procent de senaste 10 åren.
- Kvinnor gick på bio i större utsträckning än män och skillnaderna ökar något över tid.
- Yngre var mer frekventa biobesökare än äldre: 86 procent i åldersgruppen 16–29 år gick på bio, jämfört med 51 procent av personer äldre än 65 år.
- Personer med hög utbildning gick i större utsträckning på bio än personer med lägre utbildningsnivå.
- Biobesök var mest populärt i storstäder.

Figur 5. Gått på bio och sett på film 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

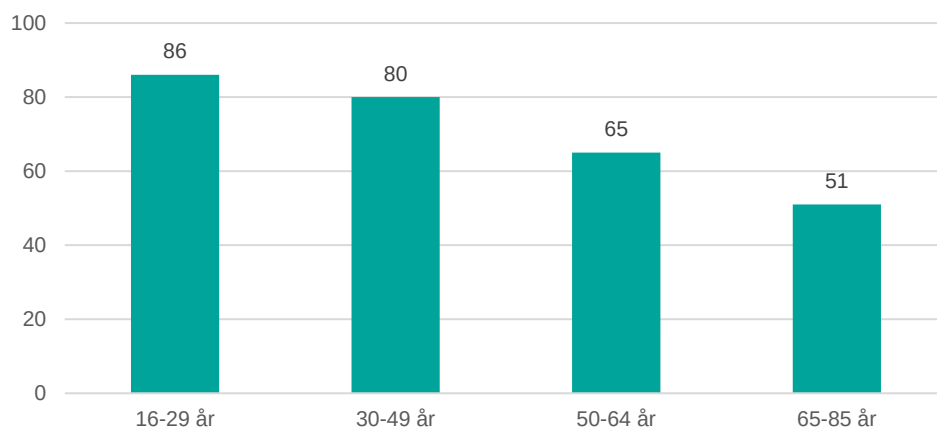
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 6. Gått på bio 1989–2019 uppdelat på kön, andel i procent.

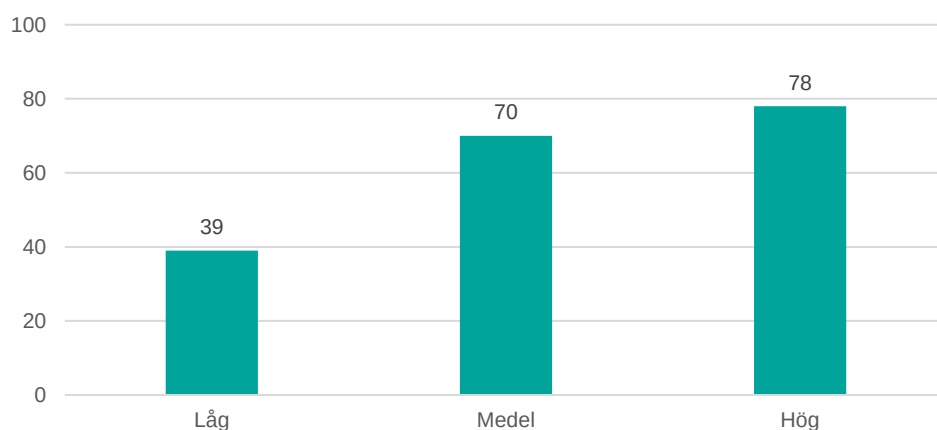
Kommentar: Resultaten avser besök minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 1990, 1992, 1994, 1996, 1998, 2000, 2012 och 2013. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

Figur 7. Gått på bio 2019 uppdelat på åldersgrupper, andel i procent.

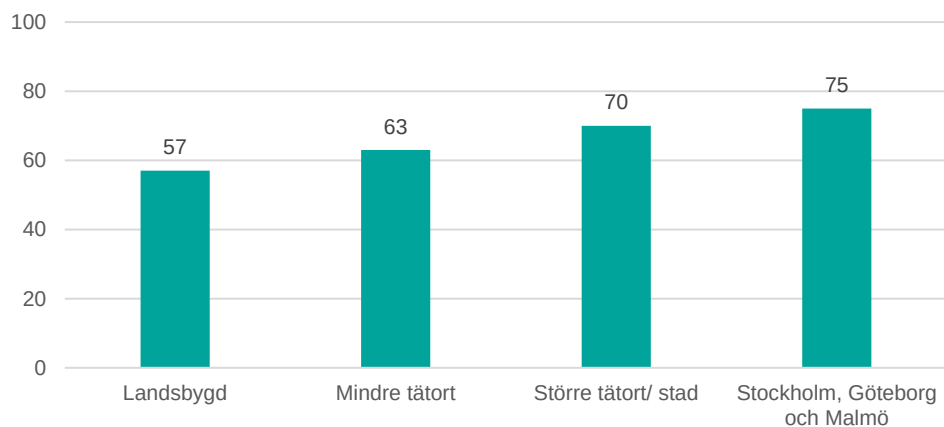
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 8. Gått på bio 2019 uppdelat på utbildningsnivå, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 9. Gått på bio 2019 uppdelat på stad och land, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Bibliotek, läsa och lyssna på böcker

Resultat i korthet

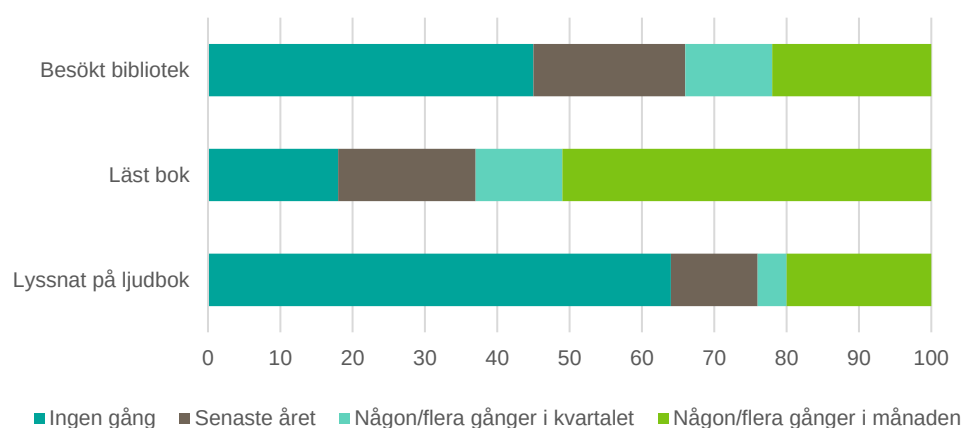
- 55 procent besökte bibliotek 2019.
- 36 procent lyssnade på ljudbok 2019 och andelen ökar över tid.
- 82 procent läste någon bok 2019.
- 36 procent läste böcker minst varje vecka.
- Andelen som läst böcker minst varje vecka ökar i början av 2000-talet och är ungefär 40 procent, men minskar något från 2015.
- Kvinnor läste mer än män och skillnaderna förstärks 2019 jämfört med tidigare år.
- Äldre personer var mer frekventa läsare än yngre, men andelen som aldrig läser böcker är högre för personer äldre än 50 år, jämfört med yngre (19–20 procent jämfört med 15 procent).
- Ungefär hälften av personer yngre än 50 år lyssnade på böcker någon gång om året, att jämföra med 22 procent av personer äldre än 65 år.
- Personer med hög utbildning läste och lyssnade i större utsträckning på böcker än personer med lägre utbildningsnivå.
- Att läsa och lyssna på böcker var vanligast i storstäder.
- 59 procent besökte bibliotek i större tätorter, 56 procent i storstäder och 42 procent på landsbygden.
- Yngre personer besökte i större utsträckning bibliotek än äldre, 66 procent i åldersgruppen 16–29 år jämfört med 51 procent i åldersgruppen 65–85 år.

Tabell 3. Besökt bibliotek, lyssnat och läst bok 2019 uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent.

	Bibliotek	Lyssnat på bok	Läst bok
Samtliga	55	36	82
Kön			
Kvinna	61	39	89
Man	49	32	75
Ålder			
16–29 år	66	51	85
30–49 år	63	49	85
50–64 år	57	30	81
65–85 år	51	22	80
Utbildning			
Låg	29	13	
Medel	56	39	
Hög	67	41	
Stad och land			
Landsbygd	42	33	
Mindre tätort	54	36	
Större tätort/ stad	59	35	
Storstad (Stockholm/ Göteborg/ Malmö)	56	40	

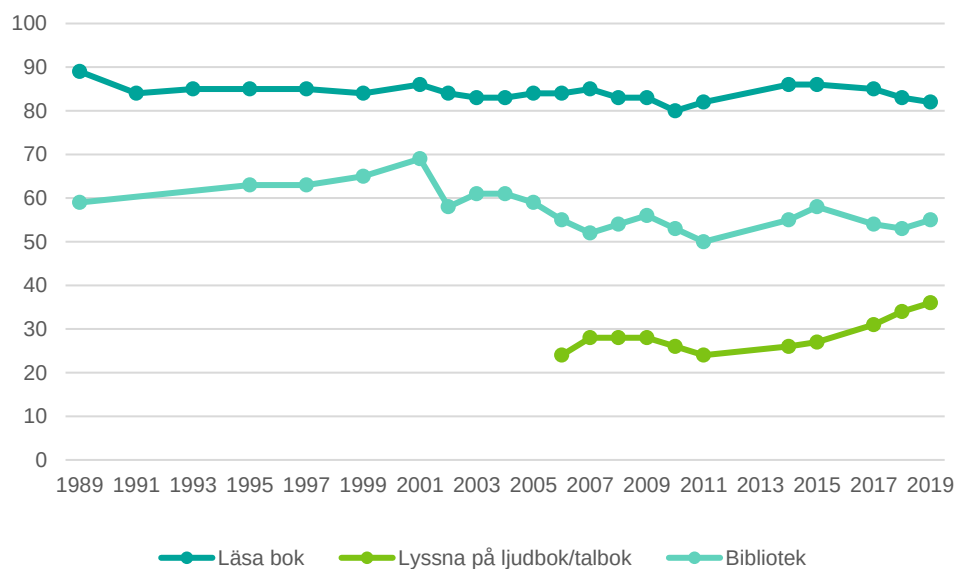
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 10. Besökt bibliotek, läst och lyssnat på böcker 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

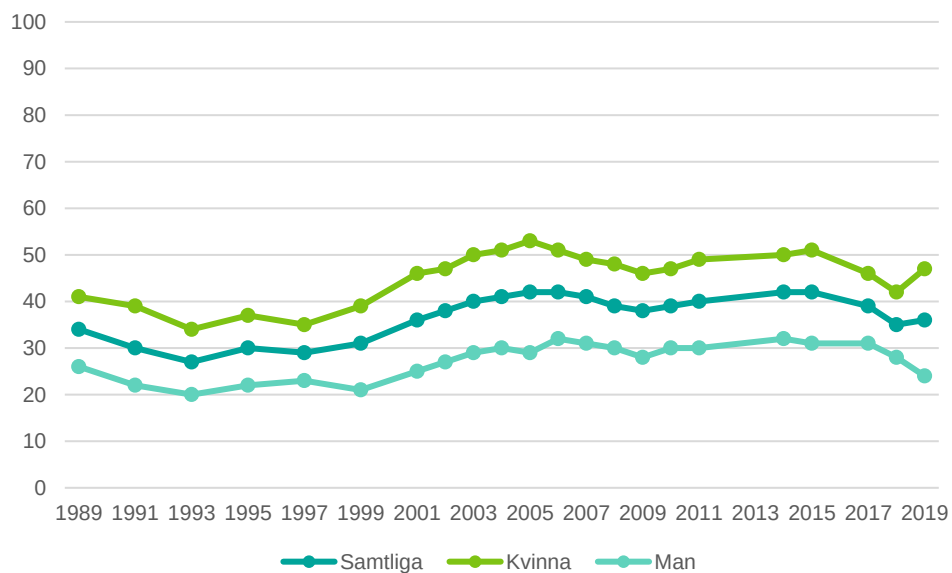
Figur 11. Besökt bibliotek, läst och lyssnat på bok 1989–2019, andel i procent.

Kommentar: Resultaten avser besöka bibliotek, läsa och lyssna på böcker minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 1990, 1992, 1994, 1996, 1998, 2000, 2012, 2013 och 2016.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

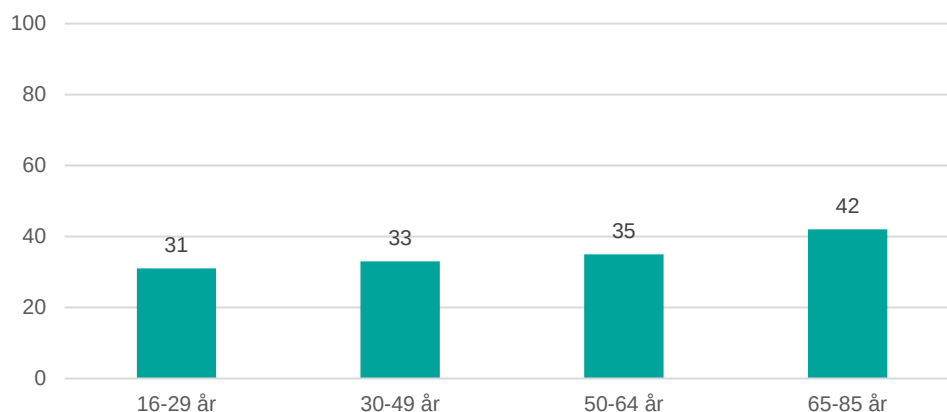
Figur 12. Läst bok minst varje vecka 1989–2019 uppdelat på kön, andel i procent.

Kommentar: Data saknas för 1990, 1992, 1994, 1996, 1998, 2000, 2012, 2013 och 2016.

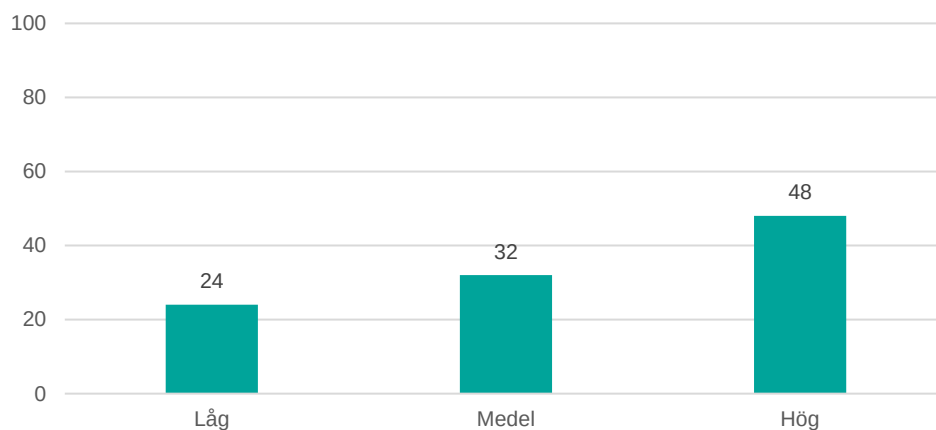
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

Figur 13. Läst bok minst varje vecka 2019 uppdelat på åldersgrupper, andel i procent.

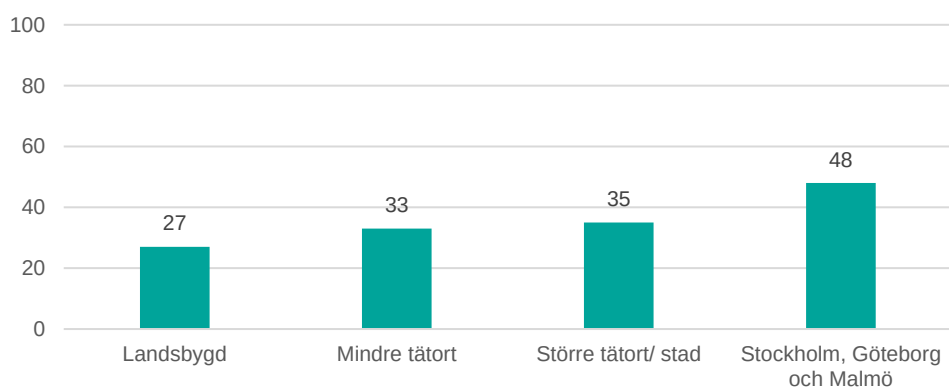
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 14. Läst bok minst varje vecka 2019 uppdelat på utbildningsnivå, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 15. Läst bok minst varje vecka 2019 uppdelat på stad och land, andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Eget skapande och utövande

Resultat i korthet

- 23 procent sysslade med handarbete eller hantverk minst någon gång i månaden 2019.
- 12 procent tecknade eller målade minst någon gång i månaden 2019.
- 11 procent skrev dagbok eller poesi minst någon gång i månaden 2019.
- 45 procent fotograferade eller filmade minst någon gång i månaden 2019.
- 13 procent dansade minst någon gång i månaden 2019.
- 10 procent sjöng i kör eller spelade musikinstrument minst någon gång i månaden 2019.
- 10 procent deltog i studiecirkel eller kursverksamhet minst någon gång i månaden 2019.
- 22 procent spelade datorspel eller tv-spel minst någon gång i månaden 2019.
- Kvinnor ägnade sig i större utsträckning åt eget skapande och utövande än män. Skillnaderna är dock relativt små i fråga om att sjunga i kör eller spela musikinstrument samt spela teater/lajv.
- Personer med hög utbildning ägnade sig i större utsträckning åt eget skapande och utövande än personer med lägre utbildningsnivåer.
- Yngre personer dansade, sjöng, spelade, tecknade och skrev i större utsträckning än äldre och dessa aktiviteter var vanligast i större städer.
- Personer i alla åldrar sysslade med handarbete eller hantverk och dessa aktiviteter var vanligast på landsbygden.
- Eget skapande och utövande förändras ej nämnvärt över tid.

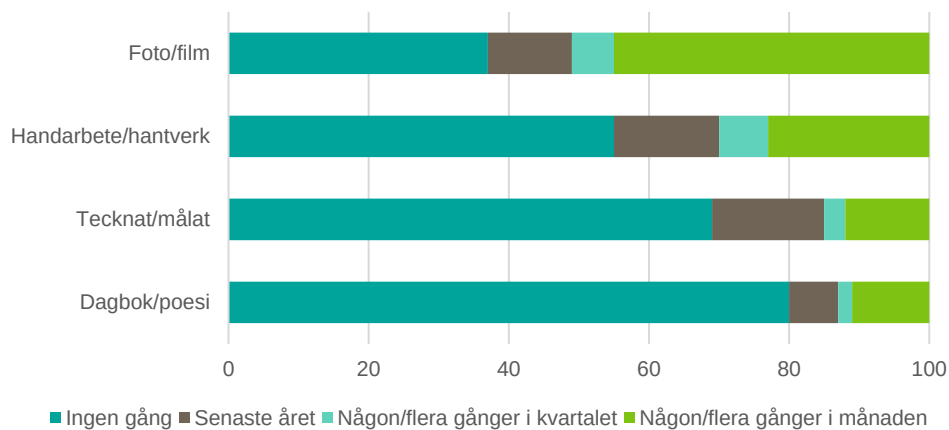
Eget skapande: foto/film, handarbete/hantverk, tecknat/målat och skrivit

Tabell 4. Eget skapande 2019 uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent.

	Foto/film	Handarbete/ hantverk	Tecknat/ målat	Skrivit dagbok/poesi
Samtliga	63	47	31	20
Kön				
Kvinna	65	54	38	27
Man	61	38	23	12
Ålder				
16–29 år	69	46	58	29
30–49 år	68	48	44	19
50–64 år	61	44	19	14
65–85 år	56	48	16	21
Utbildning				
Låg	44	43	12	13
Medel	63	45	33	19
Hög	70	50	34	24
Stad och land				
Landsbygd	63	56	26	17
Mindre tätort	59	45	28	17
Större tätort/stad	64	44	31	21
Storstad (Stockholm/ Göteborg/ Malmö)	64	46	36	22

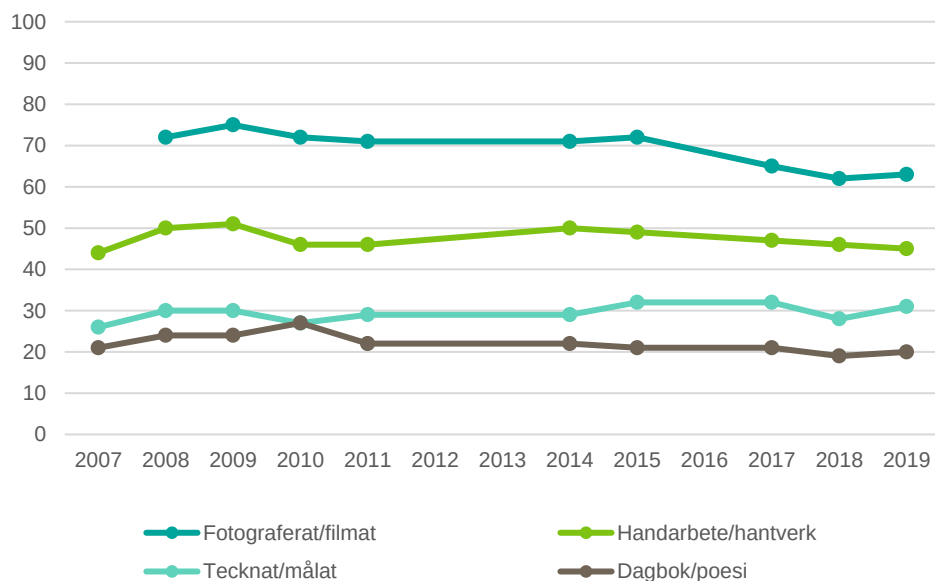
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 16. Eget skapande 2019 uppdelat på antal tillfällen (foto/film, handarbete/hantverk, tecknat/målat, dagbok/poesi), andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 17. Eget skapande 2007–2019 (foto/film, handarbete/hantverk, tecknat/målat, dagbok/poesi), andel i procent.

Kommentar: Resultaten avser eget skapande minst någon gång under det senaste året. Data saknas 2012–2013 samt 2016. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2007–2019.

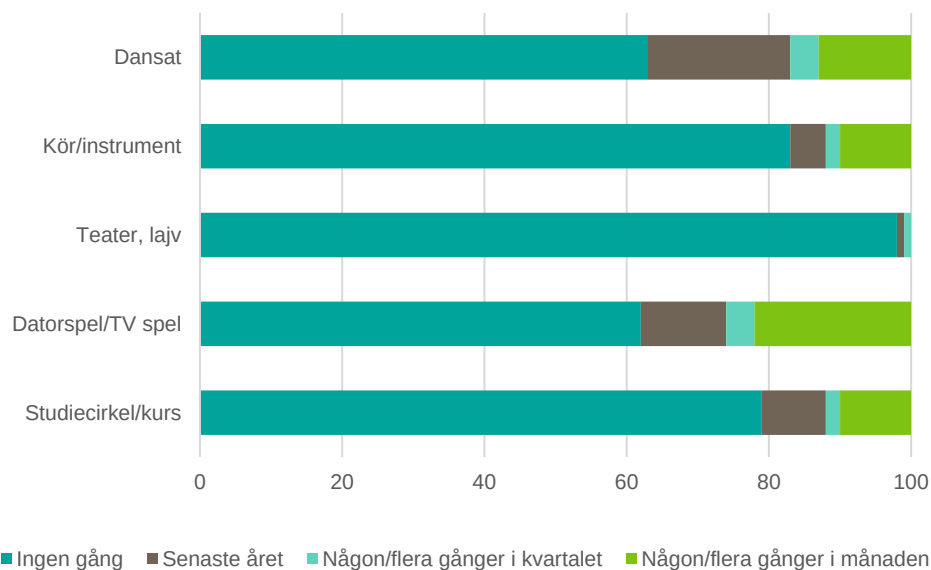
Eget utövande: dansat, sjungit, spelat och studiecirkelar

Tabell 5. Eget utövande 2019 uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent.

	Dansat	Sjungit i kör/ spelat instrument	Spelat teater/lajv	Studiecirkel/ kurser	Spelat dator/Tv spel
Samtliga	37	17	2	21	38
Kön					
Kvinna	44	18	3	25	
Man	30	17	2	17	
Ålder					
16–29 år	54	24	7	28	
30–49 år	45	23	3	18	
50–64 år	38	13	2	18	
65–85 år	21	13	0	23	
Utbildning					
Låg		10	0	14	
Medel		16	3	21	
Hög		22	3	24	
Stad och land					
Landsbygd	32	13	1	21	
Mindre tätort	35	14	2	20	
Större tätort/ stad	37	18	3	21	
Storstad (Stockholm/ Göteborg/Malmö)	43	22	3	23	

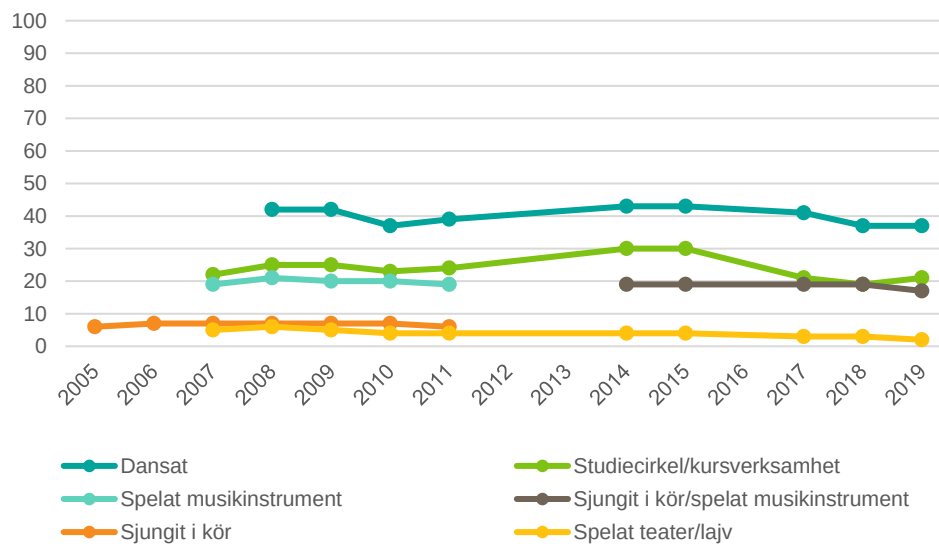
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 18. Eget utövande 2019 uppdelat på antal tillfällen (dansat, kör/instrument, teater/lajv, datorspel/Tv-spel, studiecirkel/kurs), andel i procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Figur 19. Eget utövande 2005–2019 (dansat, kör/instrument, teater/lajv, datorspel/Tv-spel, studiecirkel/kurs), andel i procent.

Kommentar: Resultaten avser eget utövande minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 2012–2014 samt 2016. Från 2014 ställs frågan om att sjunga i kör och spela musikinstrument, dessförinnan var det två separata frågor. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2005–2019.

Avslutande kommentarer

Kulturvanor i förändring?

Resultaten visar att fram till år 2019 kännetecknas kulturvanorna av stabilitet snarare än förändring. Tabellen nedan sammanfattar förändringar över tid för de kulturaktiviteter som återfinns i SOM-undersökningarna.

Tabell 6. Kulturaktiviteter som ökar, minskar eller är oförändrade över tid

Långsamt ökande	Långsamt minskande	Varierar runt en oförändrad nivå
Museum	Teater	Konstutställning
Klassisk konsert/opera	Spela teater/lajv	Balet/dansföreställning
Rock/popkonsert	Bibliotek	Läst bok
Bio		
Ljudbok/talbok		Eget skapande: foto/film, teckna/måla, handarbete/hantverk, skriva dagbok/poesi
		Eget utövande: dansa, sjunga, spela och studiecirkel

Av tabellen ovan framgår att mer än hälften av kulturaktiviteterna inte förändras nämnvärt över tid. Detta gäller för aktiviteter som att gå på utställning, dansföreställning, läsa böcker samt att själv skapa och utöva kultur. Ett fåtal kulturaktiviteter minskar långsamt över tid, såsom att besöka bibliotek samt att gå på och spela teater, medan andra kulturaktiviteter ökar, såsom att besöka museer, gå på konserter och lyssna på ljudböcker. Intressant är att andelen som uppger att de gått på bio ökar över tid, trots att den digitala utvecklingen gjort film mer tillgängligt hemma via olika strömningstjänster.

Det kommer att dröja till 2021 innan Kulturanalys kan beskriva och analysera om och hur invånarnas kulturvanor förändrats i samband med Corona-pandemin under 2020.

De vanligaste kulturaktiviteterna 2019

Kulturaktiviteter som man kan göra själv hemma var vanligare än besöksaktiviteter. Den vanligaste kulturaktiviteten var att se på film, vilket 92 procent gjorde minst en gång om året, följt av att 82 procent läste någon bok. Populära besöksaktiviteter var att gå på bio, som 68 procent gjorde under det senaste året, medan 63 procent besökte historiska sevärdheter och 55 procent besökte museer och bibliotek.

Tabell 7. Besökt, skapat eller utövat ett urval av kulturaktiviteter 2019, andel i procent

Kulturaktivitet	Andel i procent 2019
Museer	55
Historisk sevärdhet	63
Fornminnen	44
Utställningar	40
Teater	38
Dans	10
Rock/popkonsert	36
Klassisk konsert/opera	18
Bio	68
Se på film	92
Bibliotek	55
Läsa bok	82
Eget skapande	Varierar, 63 % foto/film och 20 % skriver dagbok/poesi
Eget utövande	Varierar, 37 % dansar och 17 % spelar eller sjunger

Kommentar: Tabellen visar andel i procent som minst någon gång under det senaste året ägnat sig åt de olika kulturaktiviteterna. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Skillnader i invånarnas kulturvanor

Kvinnor är mer kulturaktiva än män

Kvinnor utövade kultur, skapade och läste böcker i större utsträckning än män. Könsskillnaderna förstärks 2019 när det gäller regelbunden läsning, då andelen kvinnor som läst någon bok minst varje vecka ökade, medan andelen män minskade.

När det gäller besöksaktiviteter gick kvinnor i större utsträckning på bio, utställningar och föreläsningar och besökte bibliotek i större utsträckning än män. Både kvinnor och män besökte museer och historiska sevärdheter, medan män i större utsträckning besökte fornminnen.

Tabell 8. Besökt, skapat eller utövat ett urval av kulturaktiviteter 2019, vanligast bland kvinnor, män eller likartat

Kulturaktivitet	Vanligast bland kvinnor, män eller likartat 2019
Museer	Likartat
Historisk sevärdhet	Likartat
Fornminnen	Män
Utställningar	Kvinnor
Teater	Kvinnor
Dans	Kvinnor
Rock/popkonsert	Män
Bio	Kvinnor
Bibliotek	Kvinnor
Läsa bok	Kvinnor
Eget skapande	Kvinnor
Eget utövande	Kvinnor

Kommentar: Tabellen visar om det var vanligast bland kvinnor, män eller likartat att ägna sig åt de olika kulturaktiviteterna 2019. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Kultur engagerar i alla åldrar

Alla åldrar ägnade sig åt eget skapande, medan det var vanligare att yngre personer själva utövade kultur, exempelvis att dansa, spela eller sjunga. Äldre personer ägnade sig i större utsträckning än yngre åt traditionella kulturvanor, såsom att läsa böcker eller att gå på teater och utställningar. Yngre personer gick i större utsträckning än äldre på bio och besökte bibliotek, medan att besöka museer, historiska sevärdheter, fornminnen och konserter var vanligast i åldersgruppen 30–49 år.

Tabell 9. Besökt, skapat eller utövat ett urval av kulturaktiviteter 2019, vanligast i olika åldersgrupper

Kulturaktivitet	Vanligast i följande åldersgrupper
Museer	30–49 år
Historisk sevärdhet	30–49 år
Fornminnen	30–49 år
Utställningar	Över 50 år
Teater	65–85 år
Dans	30–49 år
Rock/popkonsert	30–49 år
Bio	16–29 år
Bibliotek	16–29 år
Läsa bok	65–85 år
Eget skapande	Alla åldrar
Eget utövande	16–29 år

Kommentar: Tabellen visar i vilken åldersgrupp det var vanligast att ägna sig åt de olika kulturaktiviteterna 2019. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Högutbildade nyttjar kulturutbudet mer än lågutbildade

Kulturanalys har tidigare konstaterat att utbildning är den del av socioekonomisk status som har störst effekt på kulturellt deltagande.⁶ Resultaten i denna rapport visar att samtliga kulturaktiviteter var vanligare bland personer med hög utbildning jämfört med personer med medel eller låg utbildning. För vissa kulturaktiviteter är skillnaderna större, medan de är mindre för andra.

Huruvida det sker en polarisering eller utjämning över tid har inte undersökts i denna rapport, men Kulturanalys har tidigare konstaterat att effekten av utbildning är oregelbunden och varierar för olika kulturvanor.⁷

Tabell 10. Besökt, skapat eller utövat ett urval av kulturaktiviteter 2019, andel i procent bland personer med hög och låg utbildning.

Kulturaktivitet	Vanligast bland personer med hög/låg utbildning	Andel bland de med hög utbildning	Andel bland de med låg utbildning
Museer	Hög	71	32
Historisk sevärdhet	Hög	75	35
Fornminnen	Hög	50	27
Konstutställningar	Hög	54	22
Teater	Hög	51	25
Dans	Hög	15	4
Rock-popkonsert	Hög	46	16
Bio	Hög	78	39
Bibliotek	Hög	67	29
Läsa bok varje vecka	Hög	48	24
Eget skapande	Hög	Varierar	Varierar
Eget utövande	Hög	Varierar	Varierar

Kommentar: Tabellen visar andelen i procent bland personer med hög och låg utbildning som ägnat sig åt de olika kulturaktiviteterna 2019, med undantag av att läsa bok där frekvensen är varje vecka. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

⁶ Myndigheten för kulturanalys 2017, s. 43.

⁷ Ibid.

Kultur engagerar mest i storstäder

Det är tydliga skillnader mellan stad och land i fråga om invånarnas kulturvanor, där personer i storstäder var mest kulturellt aktiva. Några undantag är att det var vanligare att personer på landsbygden besökte fornminnen samt att personer i större tätorter besökte bibliotek. Dessutom ägnade sig invånarna åt eget skapande och utövande både i stad och land.

Kulturanalys har i tidigare rapporter konstaterat att de geografiska hindren samvarierar med andra faktorer som påverkar kulturvanor, såsom att de som bor i städer i genomsnitt har högre utbildning och är yngre än de som bor på landsbygden. Värt att notera är att skillnader mellan stad och land kvarstod även vid kontroll av effekten av dessa andra bakgrundsvariabler, framförallt för mer traditionell kultur, men även för bredare populärkultur.⁸

Tabell 11. Besökt, skapat eller utövat ett urval av kulturaktiviteter 2019, vanligast i storstad, tätort eller landsbygd

Kulturaktivitet	Vanligast i storstad, tätort eller landsbygd
Museer	Storstad
Historisk sevärdhet	Storstad
Fornminnen	Landsbygd
Utställningar	Storstad
Teater	Storstad
Dans	Storstad
Rock/popkonsert	Storstad
Bio	Storstad
Bibliotek	Större tätort/stad
Läsa bok	Storstad
Eget skapande	Både stad och land
Eget utövande	Små skillnader

Kommentar: Tabellen visar om det var vanligast att ägna sig åt de olika kulturaktiviteterna 2019 i storstad, tätort eller landsbygd. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

⁸ Myndigheten för kulturanalys 2017, s. 44.

Referenser

Falk, Elisabeth 2020. *Kulturvanor i Sverige 1987–2019*. SOM-rapport nr 2020:12. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet

Falk, Elisabeth, Sandelin, Frida & Weissenbilder, Marcus 2020. *Den nationella SOM-undersökningen 2019: En metodöversikt*. SOM-rapport nr 2020:3. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet

Myndigheten för Kulturanalys 2017. *Kulturvanor: Socioekonomiska analyser och tidstrender*. Kulturfakta 2017:2. Stockholm: Kulturanalys

SOM-institutet 2020a. <https://www.gu.se/som-institutet/som-undersokningarna/metod> Hämtad den 11 november 2020.

SOM-institutet 2020b. <https://www.gu.se/som-institutet/som-undersokningarna/frageformular-och-kodbocker> Hämtad den 11 november 2020.

Bilaga: Frekvenstabeller

Tabell 1. Motsvarar Figur 1. Besöksvanor till museer, utställningar, natur- och kulturarv 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

	Gått på konstutställning	Gått på hemslöjdsmarknad /utställning	Besökt naturreservat	Besökt fornminne	Besökt historisk sevärdhet/ byggnad	Gått på museum
Ingen gång	60	62	37	56	37	45
Någon/flera gångar i kvartalet	12	12	24	11	22	18
Senaste året	28	26	39	33	41	37

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 2. Motsvarar Figur 2. Besöksvanor till museer, utställningar, natur- och kulturarv 2007–2019, andel i procent.

	Museum	Konstutställning	Hemslöjdsmarknad/ utställning
2007	45	37	
2008	46	38	
2009	46	38	
2010	46	37	
2011	47	38	
2012			
2013			
2014			
2015	59	40	29
2016			
2017	56	41	42
2018	54	40	43
2019	55	40	38

Kommentar: Resultaten avser besök minst någon gång under det senaste året.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2007–2019.

Tabell 3. Motsvarar Figur 3. Gått på teater, dans och konsert 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

	Gått på balett, dansföreställning	Gått på klassisk konsert, opera	Gått på rock/popkonsert	Gått på teater
Ingen gång	90	82	64	62
Någon/flera gånger i kvartalet	2	4	7	8
Senaste året	8	14	29	30

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 4. Motsvarar Figur 4. Gått på teater, dans, konsert och musikal 1995–2019, andel i procent.

	Teater	Rock/ popkonsert	Musikal	Klassisk konsert/ opera	Balett/ dansföreställning
1995	44				
1997	46				
1999	45	24			
2001	39	25			
2003	42	31			
2004	39	32			
2005	42	29			
2006	44	30			
2007	43	27	28	15	11
2008	42	31	34	15	12
2009	40	31	30	16	11
2010	40	31	29	16	11
2011	39	31	26	17	9
2014	43	34		18	14
2015	41	34		18	13
2017	39	36		19	11
2018	39	37		19	10
2019	38	36		18	10

Kommentar: Resultaten avser besök minst någon gång under det senaste året.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1995–2019.

Tabell 5. Motsvarar Figur 5. Gått på bio och sett på film 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

	Någon/flera gångar i månaden	Någon gång i kvartalet	Någon gång om året	Ingen gång
Sett på film	75	8	9	8
Gått på bio	10	18	40	32

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 6. Motsvarar Figur 6. Gått på bio 1989–2019 uppdelat på kön, andel i procent

	Samtliga	Kvinna	Man
1989	60	60	59
1991	60	62	58
1993	57	58	56
1995	59	60	58
1997	59	62	56
1999	60	62	59
2001	59	62	56
2002	65	69	61
2003	64	67	61
2004	63	66	59
2005	62	66	57
2006	65	69	61
2007	63	65	60
2008	65	70	59
2009	65	67	62
2010	63	67	59
2011	64	67	60
2014	66	69	63
2015	67	70	63
2017	69	73	65
2018	67	71	64
2019	68	71	65

Kommentar: Resultaten avser biobesök minst någon gång under det senaste året.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

Tabell 7. Motsvarar Figur 7, 8, 9 Gått på bio 2019 uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent

	Gått på bio senaste året
Samtliga	68
Kön	
Kvinna	71
Man	65
Ålder	
16–29 år	86
30–49 år	80
50–64 år	65
65–85 år	51
Utbildning	
Låg	39
Medel	70
Hög	78
Stad och land	
Landsbygd	57
Mindre tätort	63
Större tätort/stad	70
Storstad (Stockholm/ Göteborg/ Malmö)	75

Kommentar: Resultaten avser biobesök minst någon gång under det senaste året.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 8. Motsvarar Figur 10. Besökt bibliotek, läst och lyssnat på böcker 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent

	Ingen gång	Någon/flera gånger i månaden	Någon/flera gånger i kvartalet	Senaste året
Lyssnat på ljudbok	64	20	4	12
Läst bok	18	51	12	19
Besökt bibliotek	45	22	12	21

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 9. Motsvarar Figur 11. Besökt bibliotek, läst och lyssnat på bok 1989–2019 andel i procent.

	Läst bok	Lyssnat på ljudbok/talbok	Bibliotek
1989	89		59
1991	84		-
1993	85		-
1995	85		63
1997	85		63
1999	84		65
2001	86		69
2002	84		58
2003	83		61
2004	83		61
2005	84		59
2006	84	24	55
2007	85	28	52
2008	83	28	54
2009	83	28	56
2010	80	26	53
2011	82	24	50
2014	86	26	55
2015	86	27	58
2017	85	31	54
2018	83	34	53
2019	82	36	55

Kommentar: Resultaten avser besöka bibliotek, läsa och lyssna på böcker minst någon gång under det senaste året. Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

Tabell 10. Motsvarar Figur 12. Läst bok minst varje vecka 1989–2019 uppdelat på kön, andel i procent.

	Samtliga	Kvinna	Man
1989	34	41	26
1990	30	39	22
1991	27	34	20
1993	30	37	22
1995	29	35	23
1997	31	39	21
1999	36	46	25
2001	38	47	27
2002	40	50	29
2003	41	51	30
2004	42	53	29
2005	42	51	32
2006	41	49	31
2007	39	48	30
2008	38	46	28
2009	39	47	30
2010	40	49	30
2011	42	50	32
2014	42	51	31
2015	39	46	31
2017	35	42	28
2018	36	47	24
2019	34	41	26

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1989–2019.

Tabell 11. Motsvarar Figur 13, 14, 15 Läst bok minst varje vecka uppdelat på kön, ålder, utbildningsnivå, stad och land, andel i procent.

	Läst bok minst varje vecka
Samtliga	36
Kön	
Kvinna	39
Man	32
Ålder	
16–29 år	31
30–49 år	33
50–64 år	35
65–85 år	42
Utbildning	
Låg	24
Medel	32
Hög	48
Stad och land	
Landsbygd	27
Mindre tätort	33
Större tätort/ stad	35
Storstad (Stockholm/ Göteborg/ Malmö)	48

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 12. Motsvarar Figur 16. Eget skapande 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent

	Ingen gång	Någon/flera gångar i månaden	Någon/flera gångar i kvartalet	Senaste året
Dagbok/poesi	80	11	2	7
Tecknat/målat	69	12	3	16
Handarbete/hantverk	55	23	7	15
Foto/film	37	45	6	12

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 13. Motsvarar Figur 17. Eget skapande 2007–2019, andel i procent.

	Fotograferat/ filmad	Handarbete/ hantverk	Tecknat/ målat	Dagbok/ poesi
2007		44	26	21
2008	72	50	30	24
2009	75	51	30	24
2010	72	46	27	27
2011	71	46	29	22
2012				
2013				
2014	71	50	29	22
2015	72	49	32	21
2016				
2017	65	47	32	21
2018	62	46	28	19
2019	63	45	31	20

Kommentar: Resultaten avser eget skapande minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 2012–2013 och 2016.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2007–2019.

Tabell 14. Motsvarar Figur 18. Eget utövande 2019 uppdelat på antal tillfällen, andel i procent.

	Ingen gång	Någon/flera gångar i månaden	Någon/flera gångar i kvartalet	Senaste året
Studiecirkel/kurs	79	10	2	9
Datorspel/TV spel	62	22	4	12
Teater/lajv	98	0	1	1
Kör/instrument	83	10	2	5
Dansat	63	13	4	20

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2019.

Tabell 15. Motsvarar Figur 19. Eget utövande 2005–2019, andel i procent.

	Dansat	Studiecirkel/ kursverksamhet	Spelat musikinstrument	Sjungit i kör/spelat musikinstrument	Sjungit i kör	Spelat teater/lajv
2005					6	
2006					7	
2007		22	19		7	5
2008	42	25	21		7	6
2009	42	25	20		7	5
2010	37	23	20		7	4
2011	39	24	19		6	4
2012						
2013						
2014	43	30		19		4
2015	43	30		19		4
2016						
2017	41	21		19		3
2018	37	19		19		3
2019	37	21		17		2

Kommentar: Resultaten avser eget utövande minst någon gång under det senaste året. Data saknas för 2012–2014. Från 2014 ställs frågan om att sjunga i kör och spela musikinstrument, dessförinnan var det två separata frågor.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2005–2019.

